

СТЕНОГРАМА

громадських слухань щодо можливості продовження експлуатації
ядерної установки - енергоблока № 4 Запорізької АЕС

Дата проведення – 25.09.2018

м. Енергодар, Запорізька обл.

Кількість зареєстрованих учасників – 237 осіб

Плачков Г.І.: Дозвольте розпочати громадські слухання щодо продовження експлуатації ядерної установки енергоблока №4 Запорізької атомної електростанції. Але в нас є дуже гарна традиція, і я хотів би передати Юрію Олександровичу слово для привітання. Тому будь ласка Юрію Олександровичу.

Недашковський Ю.О. спільно з Плачковим Г.І. привітали Броннікова В.К. – представника ВАО АЕС МЦ у ВП «Запорізька АЕС» з ювілейним днем народження.

Плачков Г.І.: Доброго дня ще раз. Проектний термін експлуатації енергоблоку №4 Запорізької атомної електростанції завершився 4 квітня 2018 року. Згідно з Законодавством України рішення щодо можливості довгострокової експлуатації енергоблоку понад встановлений проектний термін приймається Держатомрегулювання на основі висновку Державної експертизи ядерної та радіаційної безпеки матеріалів періодичної переоцінки безпеки шляхом внесення змін до ліцензії на експлуатацію ядерної установки. Державним підприємством НАЕК «Енергоатом» обраний варіант підготовки енергоблоку №4 ЗАЕС до довготермінової експлуатації, який передбачає зупинку енергоблоку, виконання необхідних заходів та відновлення експлуатації енергоблоку на енергетичних рівнях потужності. 30 березня 2018 року Держатомрегулювання України проведено колегію щодо розгляду стану виконання робіт з продовження строку експлуатації енергоблоку №4 ЗАЕС за результатами якої: перше - внесено зміни до ліцензії серії ЕО №000196 на право здійснення діяльності на етапі життєвого циклу «експлуатація ядерної установки Запорізької АЕС» щодо експлуатації енергоблоку №4 ЗАЕС у зупиненому стані з повним вивантаженням палива з активної зони реактора до приреакторного басейну витримки на період виконання необхідних організаційно-технічних заходів для забезпечення можливості його довгострокової експлуатації. Друге - визначено умови поновлення експлуатації енергоблоку №4 ЗАЕС на енергетичних рівнях. У період з 28 по 31.08 2018 року було проведено комплексне інспекційне обстеження готовності ДП «НАЕК «Енергоатом» відокремленого підрозділу Запорізької АЕС здійснювати діяльність на етапі життєвого циклу «експлуатація ядерної установки енергоблоку №4 Запорізької АЕС» під час довгострокової експлуатації. Комісією Держатомрегулювання встановлено: перше – надані ДП «НАЕК «Енергоатом» ВП Запорізька АЕС документи для внесення змін переоформлення ліцензії ЕО №000196 від 10 серпня 2004 року на право провадження діяльності на етапі життєвого циклу «експлуатація ядерної установки енергоблоку №4 Запорізької АЕС» щодо готовності

Державного підприємства НАЕК «Енергоатом» до здійснення діяльності на етапі життєвого циклу «експлуатація ядерної установки енергоблоку №4 відокремленого підрозділу Запорізької АЕС» під час довгострокової експлуатації є достовірними та відображають фактичний стан справ. Друге - на момент перевірки не всі заплановані заходи були завершені. З метою залучення громадськості до обговорення питань щодо прийняття рішень, які можуть впливати на стан довкілля, надання можливості вільного доступу до інформації про діяльність органів виконавчої влади Державна інспекція ядерного регулювання України з 07 вересня по 07 жовтня 2018 року проводить публічні громадські обговорення питання про можливість довготермінової експлуатації ядерної установки енергоблоку №4 ЗАЕС. У відкритому доступі на сайті Держатомрегулювання розміщено: перше – заява ДП «НАЕК «Енергоатом», друге - матеріали комплексного аналізу безпеки енергоблоку №4 Запорізької АЕС, третє – висновок Державної експертизи, четверте – акт комплексного інспекційного обстеження, п'яте - проект рішення Держатомрегулювання за результатами розгляду заяви державного підприємства «НАЕК «Енергоатом», шосте – матеріали оцінки впливу на навколишнє середовище Запорізької атомної електростанції, сьоме – звіт Запорізької АЕС про громадські слухання щодо безпеки продовження терміну експлуатації енергоблоку №4 Запорізької АЕС. Я хотів би всім дуже подякувати, громадськості яка активно долучилась до обговорення на наших громадських слуханнях і зі свого боку ще раз хотів би подякувати і передаю слово президенту компанії ДП «НАЕК «Енергоатом» Юрію Олександровичу Недашковському.

Недашковський Ю.О.: Дякую Григорію Івановичу! Шановні друзі, колеги! Мені дуже приємно що ми вже вчетверте на протязі останніх трьох років зустрічаємось з вами у цій залі з надзвичайно важливого питання для енергетичної безпеки України - продовження строку служби енергоблоків Запорізької атомної електростанції і точно так як Григорій Іванович я хотів би щиро подякувати всіх учасників слухань за небайдужість до подальшої долі атомної електростанції, міста-супутника Енергодар і ядерної галузі в цілому. Я говорив про це раніше і з гордістю хочу підкреслити вкотре що сьогодні атомна енергетика відіграє ключову роль в забезпеченні енергетичних потреб нашої держави виробляючи більше половини електричної енергії що споживається в країні. Крім того вона є одним із найбільш економічно ефективних низьковуглецевих джерел енергії. Робота українських АЕС запобігає викидам 117 мільйонів тон вуглекислого газу в атмосферу щорічно. А ціна атомної електроенергії на сьогодні є найнижчою в Україні в порівнянні з іншими енергоносіями. В 3,4 рази дешевша ніж електроенергія вугільних теплових електростанцій, в 1,2 рази нижча ніж електрична енергія вироблена на гідроелектростанціях. І незважаючи на те що сьогодні тариф Енергоатом не покриває всіх необхідних затрат як поточного так і відкладеного характеру, навіть після включення їх в повному обсязі він завжди залишатиметься найконкурентноспроможнішим у будь-якій осяжній перспективі. Всі ці переваги атомної енергетики, її надійність, екологічна безпека і економічність зумовили те що в прийнятій урядом новій енергетичній стратегії до 2035 року передбачено

збереження домінуючої ролі атомної енергетики в тому числі виконання завдання із продовження термінів експлуатації діючих енергоблоків АЕС. І таке завдання поставлене не випадково і більш того це загальносвітова практика. В цифрах за даними МАГАТЕ наразі із 454 діючих у світі реакторів атомних електростанцій більше половини 63% енергоблоків експлуатуються у строк вже більше 30 років. Це 286 блоків у всьому світі. З них 86 енергоблоків вже в експлуатації понад 40 років. Для наших енергоблоків технічно можливо, на сьогодні це абсолютно очевидно, продовження щонайменше на 20 років понад проектні. В коштах це більш ніж у 20 разів дешевше ніж спорудження нових потужностей. І це дає нам можливість зберегти існуючий парк реакторних установок, отримати необхідний ресурс часу для підготовки до нового ядерного будівництва. А для міста-супутника звичайно зберегти робочі місця, соціальні переваги і перспективи розвитку. Звичайно ж отримати ліцензію на продовжений строк служби енергоблоків можливо лише так би мовити твердо ставши на дві ноги. Тобто виконавши колосальний обсяг заходів за двома умовно кажучи напрямками: це забезпечення ресурсу працездатності всього обладнання, у тому числі заміняючи те яке його відпрацювало, фізично чи морально застаріло. І другий напрямок, друга нога це підвищення безпеки та надійності енергоблоку впроваджуючи відповідні заходи з модернізації та реконструкції усуваючи відхилення, вдосконалюючи рівень експлуатації та аварійної готовності. Всі ці заходи як капітального так і інжинірингового характеру в повному, узгодженому з Держатомрегулювання, обсязі виконано зараз на 4 енергоблоці Запорізької АЕС. Звіт з періодичної переоцінки безпеки пройшов державну експертизу. Детальна інформація звичайно буде викладена в доповіді генерального директора атомної електростанції. Ми охоче відповімо на всі запитання які виникають у людей які цим цікавляться. У присутніх в цій залі є можливість їх давати відповіді на запитання в електронному виді, розміщуючи їх на відповідних Інтернет ресурсах. Я можливо дещо забігаючи наперед хочу сказати що досягнуті значення критеріїв безпеки зараз в результаті виконання всіх цих заходів є значно кращими від нормативних. І вважаю що сьогодні енергоблок №4 Запорізької атомної електростанції готовий до виробництва електроенергії в продовжений термін. Дякую за увагу.

Плачков Г.І.: Ми запросили Ярослава Олександровича бути модератором наших громадських слухань тому з задоволенням передаю йому слово.

Рожило Я.О.: Доброго дня шановні! Пару слів скажу за себе. Я Ярослав Рожило – голова громадської ради Держатомрегулювання. Мені запропоновано відповідно бути модератором вже вкотре цих громадських слухань вже по четвертому енергоблоку. Хочу запропонувати відкрити, почати громадські слухання. У нас зареєстровано 180 учасників. Я оголошую регламент, можна записатися досі на виступ в секретаріаті, секретар знаходиться там. Також після виступів зараз будуть обговорення. В залі є мікрофони. Відповідно підіймаєте руку чи підходите до мікрофона і вам надається слово. Я надаю слово. На запитання чи там пропозиції, зауваження даємо дві

хвилини, на відповіді три хвилини. Якщо хтось має багато запитань, чи досить складні запитання, я прошу вас підійти знову ж таки до секретаріату – є бланк на якому можете записати, залишити запитання в письмовому вигляді. Відповіді будуть також оприлюднені разом з протоколом на сайті Держатомрегулювання на протязі двох тижнів після проведення громадських слухань. Хочу попередити що ведеться відео- і аудіо- запис, відповідно для того, щоб сформувавши протокол громадських слухань, який є результатом обговорення. Так і ще хотів сказати, що навіть після закінчення громадських слухань, все ще тривають громадські обговорення до 7 жовтня. Ви також можете надсилати на адресу Держатомрегулювання свої запитання, пропозиції і зауваження. Знову ж таки які повинні бути враховані. Ну і останнє зауваження, це оскільки ми знаходимося на теренах запорізьких козацьких вольностей. У козаків була прийнята повага до товариства. Тому прошу всіх перевести свої телефони на беззвучний режим. Ну і також користуватись козацькими правилами коли хтось говорить всі слухають. Слово надається генеральному директору Запорізької атомної електростанції Остаповцю Олександровичу.

Остаповець О.А.: Доброго дня шановні учасники громадських слухань. Від імені нашого багатотисячного колективу я вас вітаю на Запорізькій АЕС. Я вам особисто дякую, хочу побажати нам, за те що ви приймаєте участь у слуханнях, і хочу побажати нам плідної роботи. Особливої актуальності продовження терміну експлуатації енергоблоків АЕС України, як напрям діяльності, має саме зараз, в складних економічних умовах, при нестачі теплової генерації і загальному дефіциті електроенергії в державі. Тому ми колектив ДП «НАЕК «Енергоатом» надаємо особливого значення сьогоднішньому заходу і сподіваємося на активний діалог. Декілька слів про стан енергетики світу. Згідно з даними МАГАТЕ на сьогоднішній день в світі працює 455 атомних реакторів. Багато в стані будівництва. Енергоблок №4 Запорізької АЕС прийнятий у промислову експлуатацію 4 квітня 1988 року. В даний час в Україні експлуатується 15 ядерних енергоблоків, з яких 6 входять до складу Запорізької АЕС. З початку експлуатації по теперішній час четвертим енергоблоком вироблено більше 196 мільярдів кВтг електроенергії. 29 березня 2015 року Запорізькою АЕС було вироблено 1 трильйон кВтг електроенергії. Внесок енергоблоку №4 в цей обсяг склав 177 мільярдів кВтг. Продовження експлуатації енергоблоків – це пріоритетний напрямок діяльності Компанії, передбачений оновленою в минулому році Енергетичною стратегією України. На даний час виконуються роботи з підготовки до продовження терміну експлуатації 4-х енергоблоків атомних станцій України, в тому числі 2-х енергоблоків Запорізької атомної станції – це 4-го та 5-го. Особливої актуальності цей напрямок діяльності з продовження експлуатації енергоблоків набуває саме зараз, в складних економічних умовах. Вартість електроенергії, що виробляється на АЕС, є найбільш економічною і становить на сьогодні 54 копійки за кВтг. Завдяки їй діють підприємства, живуть люди. Обсяг виробництва електроенергії атомними станціями за 7 місяців 2018 року склав більше половини (50,7%) від загальної кількості виробленої електроенергії в

країні. З цього обсягу 46% вироблено Запорізькою АЕС. Таким чином, Запорізька АЕС є основою і запорукою енергетичної безпеки України. Продовження проектного терміну експлуатації атомних енергоблоків є визнаною світовою практикою, яка обґрунтована економічно і забезпечує підвищення рівня їх безпеки. В Україні на базі документів МАГАТЕ створена національна нормативна база, що встановлює норми та вимоги при продовженні експлуатації енергоблоків. Основні документи наведені на слайді. На даний момент ЗАЕС виконала всі процедурні дії з підготовки блоку №4 до продовження терміну експлуатації, встановлені нормативною документацією. Відповідно до діючої ліцензії на експлуатацію ядерної установки проектний термін служби енергоблоку №4 Запорізької АЕС завершився в цьому році 4 квітня.

Експлуатуюча організація до завершення проектного терміну служби 4-го енергоблоку надала в Держатомрегулювання заяву на внесення змін до ліцензії на експлуатацію ядерної установки в частині продовження терміну експлуатації. Був розроблений Звіт з періодичної переоцінки безпеки енергоблоку №4, в якому обґрунтована можливість його безпечної експлуатації у понадпроектний термін. У звіті також представлений аналіз безпеки енергоблоку з урахуванням фундаментальних принципів і факторів безпеки згідно з рекомендаціями МАГАТЕ. Звіт пройшов державну експертизу з ядерної та радіаційної безпеки. Згідно виконаному аналізу, цільові критерії безпеки для діючих енергоблоків виконуються. Планові технічні та організаційні заходи на наступні роки дозволяють забезпечити подальше поліпшення показників безпеки. З огляду на результати прогнозування технічного стану для критичних елементів енергоблоку, отримані при проведенні періодичної переоцінки безпеки енергоблоку, обґрунтована можливість продовження терміну експлуатації енергоблоку №4 Запорізької АЕС. Відповідно до плану ліцензування та програми підготовки енергоблоку до експлуатації у понадпроектний термін реалізовані заходи щодо: управління старінням, кваліфікації обладнання, підвищення безпеки. Результати виконання цих заходів увійшли до відповідних розділів звіту з періодичної переоцінки безпеки, як вихідні дані для оцінки можливості подальшої безпечної експлуатації енергоблоку. При розробці і реалізації програми і плану ліцензування продовження експлуатації 4 енергоблоку, особливу увагу було приділено технічному стану елементів, систем, будівель і споруд. Для підтвердження можливості безпечної та ефективної експлуатації енергоблоку у понадпроектний термін виконаний комплекс робіт з оцінки технічного стану обладнання, трубопроводів, будівель, споруд і будівельних конструкцій. Одним із пріоритетних напрямків діяльності при продовженні експлуатації є підвищення безпеки енергоблоку. З метою доведення рівня безпеки енергоблоків АЕС до сучасного рівня постановою Кабінету Міністрів України введена в дію «Комплексна (зведена) програма підвищення безпеки енергоблоків атомних електростанцій». Крім того, за результатами аналізу досвіду, отриманого в результаті аварії на АЕС «Фукусіма» (Японія), Постановою Колегії Держатомрегулювання узгоджений «Національний план Дій за результатами «стрес-тестів», яким визначено додаткові,

так звані, «постфукусімські» заходи з підвищення безпеки блоків АЕС України, в тому числі і для 4-го енергоблоку Запорізької АЕС. Все, що потрібно згідно сучасній нормативній базі – виконано, але робота по підвищенню безпеки триває. В даний час 41 захід виконано, звіти узгоджені, на узгодженні в Держатомрегулювання, 32 заходи знаходяться в стадії завершення. Крім того, 7 заходів виконуються в ППР-2018 в узгодженому з Держатомрегулювання обсязі. Вашій увазі пропонується слайд на якому розміщена інформація про заходи з модернізації тепломеханічного обладнання і наступний по модернізації інформаційно-керуючих систем та електротехнічного обладнання. З 16-ти запланованих «постфукусімських» заходів: 6 – виконані, 7 – виконуються із завершенням в ППР-2018, 3 – виконані в узгоджених з ДІЯРУ обсягах. На наведених нижче слайдах ви можете побачити представлені деякі заходи щодо підвищення рівня безпеки блоку. Це заміна теплової ізоляції на теплоізоляцію касетного типу. Установка регулюючих клапанів системи аварійного охолодження активної зони реактора низького тиску. Для підвищення надійності роботи живильного вузла парогенераторів, регулюючі клапани шибєрного типу замінені на дискові. Проведений вогнезахист кабельних трас, що проходять під збірками живлення обладнання захисними покриттями з негорючого вогнезахисного матеріалу. Виконано заміну апаратури аварійних і попереджувальних захистів реактора на сучасний програмно-технічний комплекс ПТК АЗ-ПЗ. Завершується заміна апаратури контролю нейтронного потоку на апаратуру підвищеної надійності поліпшеними характеристиками, розвиненою системою самодіагностики. На стадії завершення модернізація апаратури регуляторів підтримки і обмеження потужності реактора і обладнання, що виконує функції прискореного попереджувального захисту блоку, шляхом заміни на сучасний програмно-технічний комплекс. Виконано заміну обладнання системи внутрішньореакторного контролю на новий цифровий програмно-технічний комплекс. З метою підвищення пожежної безпеки нанесено на поверхню з'ємних негорючих конструкцій перекриттів кабельних каналів і фальшпідлог електротехнічних приміщень захисне покриття з негорючого вогнезахисного матеріалу. «Постфукусімські» заходи. Генераторний модуль МДГ-0,4 кВ для живлення власних потреб енергоблоків при повному знеструмленні. Мобільні насосні установки МНУ-500 для підживлення басейну витримки, парогенераторів, відповідальних споживачів технічної води групи «А». Одним з головних напрямків діяльності при експлуатації Запорізької АЕС є дотримання законодавства в області захисту людей і довкілля від радіаційного впливу. Норми радіаційної безпеки України строго виконуються в цілому та Запорізькою АЕС зокрема, протягом усього терміну експлуатації енергоблоків. Створена і постійно функціонує система радіаційного контролю навколишнього середовища, що представляє собою цілий комплекс організаційних і інженерно-технічних заходів. Проводиться радіаційний моніторинг навколишнього середовища району розташування ЗАЕС. Він проводиться в двох напрямках: періодичний контроль здійснюється в 46 стаціонарних пунктах, постійний контроль здійснюється за допомогою мережі стаціонарних постів спостереження системи «Кільце», які розташовані в 30-ти кілометровій зоні Запорізької АЕС.

Інформація з постів системи «Кільце» в режимі реального часу надається на офіційному сайті Запорізької АЕС, ви її можете побачити. Протягом всього часу спостереження потужності дози гамма – випромінювання відповідає природному фону, відповідно негативний вплив ЗАЕС на людей та навколишнє середовище відсутній. Дози опромінювання населення від викидів ВП ЗАЕС значно нижче встановлених правилами та нормами меж. Дози опромінювання населення від скидів також значно нижче встановлених меж. На графіку ви бачите це все. Об'ємна активність радіонуклідів цезію-137 в атмосферному повітрі не перевищувала нормативних величин згідно НРБУ-97 за весь час періоду спостережень. Протягом останніх років вміст стронцію-90 у всіх компонентах водного середовища Каховського водосховища знаходиться на одному рівні, в 100 разів менше допустимої концентрації. На Запорізькій АЕС велика увага приділяється поводженню з радіоактивними відходами. Ведеться комплексна модернізація системи поводження з твердими радіоактивними відходами. Облік радіоактивних відходів здійснюється на всіх стадіях поводження з ними. В цілому спостерігається загальна тенденція до зменшення кількості РАВ, що утворюються в результаті експлуатації атомної електростанції. Діючий комплекс обладнання для переробки радіоактивних відходів виключає можливість перевищення встановлених норм за впливом на людей і довкілля. Сучасне обладнання, що впроваджується, забезпечує мінімізацію обсягів радіоактивних відходів. Також одним із найважливіших напрямків діяльності є контроль за впливом експлуатації станції на довкілля. Запорізькою АЕС у 2015 році виконано аналіз оцінки впливу на довкілля при експлуатації, результати відображені у відповідному звіті, представленому громадськості та державним органам. Матеріалами підтверджено, що екологічний ризик, пов'язаний з експлуатацією АЕС, незначний. Радіаційний вплив на населення обмежений і відповідає вимогам нормативних документів. Також підтверджено, що експлуатація ЗАЕС ведеться таким чином, що радіаційний вплив на населення не перевищує рівень природного фону, що відповідає вимогам нормативних документів. Діяльність станції повністю відповідає нормам, правилам і стандартам чинного законодавства України. Відповідно до нормативних вимог велика увага приділяється протиаварійній роботі, тобто вдосконаленню вміння управляти розвитком і локалізацією аварій. Для досягнення зазначених завдань, проводяться регулярні протиаварійні тренування. Раз на три роки проводиться спільне тренування с ДП «НАЕК «Енергоатом» та іншими міністерствами і відомствами. Щорічно проводиться загальностанційне протиаварійне тренування, в ході якого відпрацьовується взаємодія ЗАЕС, пожежних частин і ряду інших відомств. Прийнятий комплекс заходів, що забезпечують керованість будь-якою ситуацією. Зокрема обладнані внутрішній і зовнішній кризові центри. Обладнані захисні споруди для захисту людей, що виключають вплив на них небезпечних факторів, які можуть виникнути в результаті надзвичайної ситуації, військових дій і терористичних актів. Проектно-конструкторськими рішеннями і організаційно-технічними заходами забезпечена стійкість Запорізької АЕС до різного роду зовнішніх впливів. Аналіз безпеки підтверджує надійний захист споруд, систем

та елементів енергоблоку від впливу екстремальних впливів природного характеру. Запорізька атомна електростанція побудована на Українському кристалічному щиті, який є одним з найбільш стійких тектонічних структур світу. Для забезпечення сейсмічної безпеки в 30 км зоні, створена мережа сейсмологічного моніторингу, обладнана надчутливими датчиками-сейсмометрами, які реєструють абсолютно всі рухи землі, при чому не тільки в нашому регіоні, а й у всьому світі. Мережа введена в дослідну експлуатацію в 2017 році, ведуться регулярні спостереження та їх аналіз. Запорізька АЕС завжди відкрита для спілкування з будь-яких питань, що цікавлять громадян і громадські організації, в тому числі і з продовження терміну експлуатації енергоблоків. Матеріали, що обґрунтовують безпеку продовження термінів експлуатації енергоблоку №4 розміщені у вільному доступі на сайті Запорізької АЕС. На слайді ви бачите посилання на них. При підготовці до продовження експлуатації енергоблоку №4 реалізовані всі заходи. Виходячи з принципів відкритості та доступності інформації, права громадян на участь в розгляді і прийнятті рішень, пов'язаних з використанням ядерної енергії з ініціативи Запорізької АЕС, органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування населених пунктів, які входять в зону спостереження, з 06 липня по 14 серпня 2018 року були проведені зустрічі з громадськістю населених пунктів зони спостереження. Учасники слухань в цілому підтримали діяльність ДП «НАЕК «Енергоатом» з продовження терміну експлуатації енергоблоку №4, за умови дотримання належного рівня безпеки та збереження соціально-економічної компенсації ризику від діяльності станції для населення зони спостереження. Постійно проводиться аналіз і моніторинг впливу діяльності Запорізької АЕС на населення. Експлуатація Запорізької АЕС не чинить і, при нормальних умовах експлуатації в майбутньому, не чинитиме негативного впливу на здоров'я населення. Безумовно дуже важливим напрямком і моментом є соціальні аспекти експлуатації ЗАЕС. Тариф на електроенергію для населення, яке постійно проживає в 30-ти кілометровій зоні АЕС, встановлюється в розмірі 70 відсотків діючого тарифу для відповідних груп населення. ДП «НАЕК «Енергоатом» сплачує збір на соціально-економічну компенсацію ризику населення, яке проживає на території зони спостереження, в розмірі 1 відсоток обсягу реалізації електроенергії. Відповідно до плану розподілу субвенцій у 2018 році за перше півріччя вже перераховано в спеціалізований державний фонд коштів, в розмірі 203,6 млн. грн. Крім цього, в 2017 році Запорізькою АЕС було перераховано до державного та місцевого бюджетів 545,1 млн. грн. У 2018 році завершена державна експертиза звіту з періодичної переоцінки безпеки блоку №4 ЗАЕС. Згідно з висновками звіту з періодичної переоцінки безпеки, рівень безпеки енергоблоку №4 не нижче встановленого в діючих нормах і правилах з ядерної та радіаційної безпеки. Матеріалами звіту про періодичну переоцінку безпеки підтверджена готовність експлуатуючої організації забезпечити під час подальшої експлуатації енергоблоку захист персоналу, населення та навколишнього природного середовища. В рамках розгляду Заяви на внесення змін до ліцензії на право здійснення діяльності на етапі життєвого циклу «експлуатація ядерної установки «Запорізька АЕС», а також на

підставі висновків державної експертизи звіту з періодичної переоцінки безпеки, Державна інспекція ядерного регулювання України з урахуванням результатів комплексного інспекційного обстеження готовності здійснювати діяльність у час довгострокової експлуатації, підготувала наступний проект рішення: «Внести зміни до ліцензії серії ЕО № 000196 на право здійснення діяльності на етапі життєвого циклу «експлуатація ядерної установки енергоблока №4 Запорізької АЕС» у зв'язку із забезпеченням безпечної довгострокової експлуатації енергоблока №4 Запорізької АЕС після досягнення встановленого проектом строку експлуатації». Дякую вам за увагу! По доповіді в мене все.

Рожило Я.О.: Даємо на кожен виступ десь 7 хвилин. Попрошу дотримуватися регламенту. Я також буду за цим слідкувати. Перший виступ – Бронніков Володимир Костянтинович, будь ласка. І від себе та від громадськості також хочу привітати Вас с Днем народження.

Бронніков В.К.: Спасибі всім за ті добрі слова, які я почув. Я дуже зворушений. А тепер - по темі. Колеги і друзі, ми з вами зібралися, щоб обговорити і продемонструвати Державній інспекції ядерного регулювання нашу готовність продовжити експлуатацію четвертого енергоблока Запорізької АЕС. Це стало вже щорічною традицією, як був свого часу традицією щорічний пуск енергоблоків в Енергодарі. У доповіді генерального директора станції переконливо показано, що глибока модернізація атомного енергоблока, досягнута технічна безпека гарантує, що на наступний експлуатаційний цикл ми отримали надійніше устаткування, безпека якого відповідає усім сучасним національним і міжнародним стандартам. За роки попередньої експлуатації ми виховали і підготували набагато надійніший персонал. Персонал з унікально високою культурою безпеки. Кожен, хто удостоюється можливості працювати на атомній станції, проходить не лише професійну підготовку, але і повинен сприйняти кращі якості своїх наставників, продемонструвати прихильність культурі безпеки в кожен момент своєї діяльності. Колеги, друзі, я зараз виступаю від імені Галузевої ради ветеранів атомної енергетики, від імені Ради ветеранів Запорізької АЕС. Тобто від імені тих, хто створював і забезпечував енергетичну безпеку України, створив і зберіг галузь, якою пишається наша країна і за яку нас поважають у всьому світі. Нас не можуть не тривожити ті тенденції, що розвиваються, а це падіння престижу працівника галузі, падіння комфортності життя в наших містах. Раз у раз до нас доносяться розмови персоналу, що він подумує про звільнення зі станції, оскільки не може задовольнити особисті мінімально необхідні потреби за ту винагороду, яку він отримує за свою роботу, що відсутні кар'єрні і житлові перспективи для себе і своїх дітей. Висловлюється невдоволення місцем існування в місті, яке не забезпечує достатньої комфортності і безпеки проживання. Знаючи кваліфікацію нашого персоналу, смію завірити, що у багатьох країнах світу він знайде для себе перспективнішу роботу, комфортніше місце існування. На рубежі двохтисячних ми вже були в подібній ситуації. Відновити престижність праці атомників і забезпечити енергетичну безпеку країни вартувало великих зусиль

держави і галузі. І ще одна соціальна тема, яку ветеранам вирішити не вдалося, але займатися нею необхідно. Ми добилися створення спеціального фонду компенсації ризику проживання в зоні атомних станцій. До речі, ефективність його використання бажає кращого. Ми добилися, щоб тариф на електроенергію в нашому регіоні був понижений на 30 відсотків. Але чиновництво, яке нічого путнього не створило у своєму житті, так і не понизило тариф на усю споживану електроенергію в зоні АЕС, а це ж величезний інвестиційний потенціал, потенціал комфортності життя і бізнесу тут. Я закликаю керівництво НАЕК знайти можливість лобювати інтереси мешканців наших регіонів, інтереси тих, хто створював і зберігав галузь. Країна змусила компанію відпускати електроенергію за мізерними цінами. Невже країна не здатна віддячити тим, хто забезпечує її енергетичну безпеку і встановити природну ціну на електроенергію в регіонах розташування атомних станцій? Ще одна тема, яка не може не турбувати ветеранів. Це відсутність державних рішень щодо завершального етапу поховання радіоактивних відходів і відпрацьованого ядерного палива. Як ніхто інший ми відчуваємо ритм часу. На слайдах, показаних генеральним директором, промайнуло фото з мітингу, присвяченому введенню в експлуатацію першої черги Запорізької АЕС, а першій черзі вже за тридцять. Ми ж досі показуємо, як акуратно під себе ми складаємо радіоактивні відходи. Ми, свого часу, переконували народ, що країна своєчасно прийме рішення про склад завершального етапу поводження з відпрацьованим ядерним паливом. Але цього досі не сталося і ми не знаємо перспектив вивезення відпрацьованого ядерного палива з Енергодара. Колеги, друзі, зараз я представляю на Запорізькій АЕС Всесвітню асоціацію операторів АЕС. Це міжнародне братерство атомників, що підтримують один одного, передають один одному свій кращий досвід, але як партнери перевіряють один одного, щоб проблеми безпеки і надійності на усіх АЕС світу стали основним пріоритетом усіх категорій персоналу світової атомної енергетики. Повинен сказати, що Запорізька АЕС є активним членом цього партнерства. Шукає кращий досвід, кращі практики роботи і активно впроваджує у себе все краще, одночасно ділячись своїм досвідом і з іншими. Таке відповідальне ставлення керівництва і персоналу Запорізької АЕС є гарантією відсутності на ній якихось значимих інцидентів в процесі експлуатації, тим більше після проведеної поглибленої модернізації на всіх блоках станції. У тому числі і в першу чергу на четвертому енергоблоці. Думаю, що ми маємо право рекомендувати Державній інспекції ядерного регулювання України видати ліцензію на продовження етапу експлуатації блоку №4. Дякую за увагу.

Рожило Я.О.: Громадська рада при Держатомрегулювання піднімала питання перед Національною комісією НКРЕКП з приводу виплат внесків в фонд цієї Всесвітньої організації операторів АЕС, і принаймні ця строчка, була включена в тариф. Зараз ми піднімали питання саме с приводу підвищення фонду оплати праці співробітників «Енергоатому» в зв'язку з тим, що це вже питання безпекове, відтік кадрів. На жаль, поки, наскільки я знаю, НКРЕКП ніяк не відреагувала на звернення громадськості.

Думаю, що ми можемо перейти до наступного виступу. Слово надається Тузу Андрію Михайловичу.

Туз В.М.: Добрий день, шановні учасники громадських слухань. Напередодні слухань я спілкувався з багатьма молодими працівниками Запорізької АЕС, зі своїми друзями колегами, родичами, і всі однозначно підтримують продовження терміну експлуатації енергоблоків. Робота такого гіганта як Запорізька АЕС - це тисячі робочих місць, це підтримка і розвиток соціальної інфраструктури, це стабільна робота енергосистеми України, опора економіки нашої країни. Зрештою - це світло і тепло, які ми можемо втратити. Оскільки альтернативних джерел енергії, які вміли б замінити і компенсувати потужність наших енергоблоків у нас, на жаль, немає. Чи потрібне продовження експлуатації? Однозначно, - так. Природне запитання, яке може виникнути у громадськості - чи буде таке продовження безпечним в подальшому, в понадпроектний період? Я як пересічний працівник, працював як в структурі оперативного персоналу цеху теплової автоматики та вимірювань, також в експлуатаційному підрозділі, як в турбінному, так і в реакторному відділеннях. За час роботи особисто переконався, наскільки велика увага до забезпечення безпеки на виробництві. Персонал проходить безліч ступенів підготовки і накопичений багаторічний досвід дозволяє закріпити наші ключові принципи культури безпеки на підсвідомому рівні. Чимала частка уваги приділяється і модернізації виробництва. На власні очі бачив заміну, починаючи з програмно-технічних комплексів до таких масштабних робіт, як модульна заміна конденсатора основної турбіни. Більшість робіт було згадано в доповіді Олександра Анатолійовича, і вся ця величезна робота в майбутньому дозволить експлуатувати оновлений енергоблок без найменших побоювань. Високий рівень безпеки також відзначають і висококваліфіковані незалежні експерти міжнародних організацій, деякі вже згадувалися - Всесвітня асоціація операторів атомних електростанцій, наприклад. Я і сам є учасником молодіжного руху ВАО АЕС і знаю про постійне проведення аналізу подій на АЕС всього світу і регулярне впровадження на нашій Запорізькій атомній електростанції коригувальних заходів, що запобігають можливим помилкам персоналу і неполадкам в роботі устаткування. З боку керівництва Компанії та адміністрації ЗАЕС проводиться серйозна політика в галузі забезпечення безпеки. Четвертий енергоблок готовий до подальшої безпечної експлуатації. І, з упевненістю в завтрашньому дні, вважаю продовження терміну експлуатації розумним і необхідним рішенням. Це розуміють також і інші молоді люди, які хочуть надовго пов'язати своє життя з роботою на ЗАЕС. Дякую.

Хоролець С.В.: Добрий день, присутні. Сьогодні мене на даний захід делегувала громада мого округу. Я спілкувався з людьми, які цікавляться цією проблемою. У моєму окрузі 70 відсотків - це працівники атомної електростанції. Я спілкувався з людьми, щоб прояснити реальну картину: потрібно це для міста чи не потрібно. Хоча сам є депутатом більше 20 років і розумію, що продовження дає можливість місту розвиватися. Але я повинен був дізнатися думку громадськості. Поспілкувавшись з

людьми, я не почув жодного зауваження, я не почув, щоб хтось із людей був би проти продовження експлуатації блоків. Проти розвитку взагалі атомної енергетики. Але, я більше 20 років в депутатському корпусі відпрацював, я брав участь у всіх продовженнях. Ми голосували свого часу з приводу видачі дозволу на ССВЯП. Є у людей питання, є зауваження з приводу ситуації, що склалася на даний момент. Атомна станція в особі «НАЕК «Енергоатом» багато робить для міста, для розвитку міста. Але є моменти, які у нас недопрацьовані. Недобудоване місто, є об'єкти соціальної інфраструктури, Дім правосуддя, по титулу станції чи по титулу міста, є певний перелік, які повинні були реалізувати. Ми багато разів вже зверталися до керівництва НАЕК, міська влада зверталася, ми, депутати, зверталися. Я розумію труднощі, які є сьогодні. Я розумію ту проблему, яка сьогодні склалася за тарифом. Я розумію, що зарплата низька, персонал йде. Ви не можете підтримати розвиток, щоб в місті Енергодарі почати реалізовувати ці проекти, які вже давно не реалізуються. Зі свого боку хочу вас проінформувати від людей, тому що не кожен може прийти, навіть працівник атомної станції. 70 відсотків моїх виборців - це працівники АЕС. Вони просять, наприклад: «Скажи про зарплату». Це питання сьогодні вже звучало. Я знаю, ви виходите з ініціативами, вас не підтримують. Але сподіваюся, що рано чи пізно, профспілка і люди, які цим займаються все реалізують. Якщо потрібні якісь звернення, ми з радістю це будемо робити, щоб підтримати в цьому напрямку працівників. Місто повинно розвиватися. Ми повинні однозначно підтримати продовження термінів експлуатації енергоблоку, я не думаю, що тут зібралися противники цього. Тут зібралися люди, які хочуть дізнатися, що буде зроблено в подальшому, після продовження. Як будуть реалізовані проекти, які хочуть жителі міста. На сьогоднішній день у нас є проблема з комунальним господарством. Деякі мої питання перетинаються з попередніми виступаючими. Основні проблеми: перше, працівник відпрацював на підприємстві, приходить додому і не відчуває комфорту. Чому? У нас є проблема в місті. У нас сьогодні комунальне господарство розбомбили повністю. Свого часу атомна станція передала в місто комунальне підприємство, ПКВ було раніше у вашій структурі. І якість тих послуг, які надавалися раніше, до яких люди звикли, персонал атомної станції, ми, жителі міста, бізнес, на сьогоднішній день вона не відповідає рівню європейських міст. На сьогоднішній день є проблема: там затопило, там розлилося, там поламалося. Це дуже важливо в сьогоднішньому питанні, питанні продовження. Я його торкнувся, тому що у мене була особиста зустріч з генеральним директором, я звертався до вас письмово з тією ситуацією, яка склалася. Не можна було ліквідувати, і не можна було доводити до збитків ПКВ. Сьогодні, на даний момент проблема в чому? Атомна станція це містоутворююче підприємство, яке сплачує податки в місто. І що ми бачимо? Податки, прийшовши в місто, віддаються назад в сплату боргів комунального підприємства. Сидять люди мого виборчого округу, телебачення знімає, інші подивляться, і мені, як депутату, соромно сьогодні, тому що я не можу реалізувати всі обіцянки, які я давав, які в моїй програмі записані, за які люди мене підтримали. А чому я їх не можу реалізувати? Тому що ті фінансові кошти, які сплачує «НАЕК «Енергоатом», атомна станція

платить в місто, зараз вони просто йдуть. Вони прийшли до бюджету потім назад повернулися. Я прийшов з офіційним зверненням, двічі я писав на ім'я генерального директора, двічі писав в НАЕК про ту ситуацію, яка склалася. Так не має бути. Є комунальне підприємство, яке обслуговує місто. На сьогоднішній день воно боржник перед атомною станцією. Я, як депутат, розумію це і не повинен на сесії голосувати за ті кошти, які виділяються НАЕК. Це неправильно. Ви забираєте, інфраструктуру ми не покращуємо, пенсіонерів ображаємо, ремонти в під'їздах ми зробити не можемо. Чому? Грошей не вистачає. Зараз медсанчастину місту передали. Первинна допомога з медико-санітарної частини організовується. Реформи йдуть. І що ми бачимо? Представники атомної станції в певному депутатському корпусі підтримують таку ситуацію. Це не правильно. Я відобразив свою думку та поставив питання юридичному представнику атомної станції: «Поясніть мені, що є сьогодні боржник – ПКВ?» Є центри комунальні, в яких люди платять за послуги готівкою. У нас все заарештовано від імені атомної станції, всі рахунки і підприємство, як би, не може працювати. А інформаційні центри у нас працювали. І фактично ці кошти вони не погашали рахунки підприємства і вам борги не віддавались. Я задаю питання: чому заарештоване все, а центри не арештовані? І тут є проблема, нібито виконавчі служби не працюють. З урахуванням ресурсу НАЕК, атомної станції в Енергодарі, юридичних департаментів ваших, це питання вирішується одним махом. І у міста не було б боргів перед атомною станцією. У нас не було б заарештовано рахунки. І ті рахунки, які йдуть через рішення судів, в які атомна станція звертається по закону. Суди виграє та місто не апелює, тому що грошей немає. І що виходить? Пеня, штрафи, заборгованість, все лягає на вас, жителів. Як я, депутат, можу реалізувати програму? Сьогодні продовження, так само далі буде. Я просив допомоги, я хотів особисто потрапити на прийом. Я прошу цю ситуацію уважно розглянути і вивчити. Не повинно так бути. Ми всі повинні думати не тільки про себе і своє підприємство. Ми повинні думати про державу і про людей. І якщо ми про це думати не будемо, то це бюджет держави. Якщо ми про це думати не будемо, то завтра сюди прийдуть люди і «зметуть» нас звідси всіх. Це не правильно. Тому я прошу розібратися. Генеральний директор дав завдання зустрітися зі мною, ми повинні були зустрітися з юридичною службою та вирішити ці питання. Далі піти з депутатами, підтримати. За два з половиною місяці зустрічі не було. І далі триває та ж ситуація. То ж дивіться, щоб не було сумно всім не повинно з однієї кишені брати і в ту ж кишеню класти. Ми повинні реалізовувати в місті соціальні програми. Бо не буде життя в цьому місті. Зарплати у працівників зараз немає. Хто там буде працювати зараз? Двірники, вантажники? Сьогодні вантажник отримує більше, ніж персонал атомної станції. Це соромно. Зрозуміло, що це не ваша вина. Але ми повинні допомогти місту. Я особисто сам не можу. Я все, що міг, зробив. Я звернувся до суду, я звернувся в конкретні органи. Ми повинні допомогти місту вирішити цю ситуацію. Буде тоді все гаразд. Значить про продовження сказав, по людях сказав, важливе питання, з яким мене делегували виборці мої сказати. Ще один момент упустив. Стосовно коштів, уточню по сумах. Більш 200 мільйонів з 2016 до 2018 року перераховано з бюджету

міста. А в цей же час, в інформаційних центрах ПКС з вас, жителів, збирають кошти. Це що за схема така? Хто її повинен розкрити? Я вважаю так: не повинен тільки один депутат або група депутатів займатися цим питанням. Ви, як містоутворююче підприємство разом з юридичною службою, будь ласка, допоможіть нам. Я розумію у вас інтерес про своє підприємство, але, я ще раз повторюю, ми думати повинні про державу, про місто. Тому така пропозиція: цим питанням позайматися і в перспективі за рахунок тих коштів, які залишаться у міста вирішити всі проблеми. Дякую.

Рожило Я.О.: Дякую!

Анохін А.А.: Я теж хочу зупинитися на проблемі нашого міста. Мене постійно запитують мешканці нашого міста про те, навіщо проводити громадські слухання, якщо жителі міста не розбираються в технічних особливостях продовження ресурсу. Якщо вже є професійний висновок контролюючих органів, тобто фактично рішення вже прийнято. Я в цьому плані з ними не згоден, тому що громадські слухання мають важливе значення, вони мають дві сторони. Перша - ті, хто проводить ці заходи, вони звітують перед мешканцями міста, розповідають про виконану роботу. Вона потрібна та дуже важлива, і тому інформація для мешканців міста теж важлива. Але є і друга сторона громадських слухань: мешканці міста можуть розповісти про свої проблеми, які можна теж вирішувати, враховуючи це питання. Ми, депутати міської ради, розуміємо важливість забезпечення стабільної і безпечної роботи Запорізької АЕС, а також необхідність продовження термінів, тому що продовження термінів, це продовження життя нашого міста. Але, як представник територіальної громади Енергодара, не можу не зупинитися на дуже важливій проблемі - добудові міста, про яку говорив у своєму виступі Володимир Костянтинівич. Наскільки мені відомо, в даний час всі об'єкти промислового призначення, які входять в титул добудови атомної станції, вони з певними нюансами, в основному добудовані. Тобто безпека атомної станції, обладнання вона збережена, і це правильно. Це безпека не тільки міста, а й країни, в тому числі і економічна безпека. Ми це все прекрасно розуміємо. А ось з добудовою міських об'єктів соціального призначення ситуація значно гірша. За останні 15 років крім декількох житлових будинків і будівлі виконкому за постановами Кабміну № 881 і 282 не було побудовано жодного об'єкта. А це об'єкти нашого благоустрою, нашого життя. Адже у нас зараз місто у порівнянні з іншими містами-супутниками, якщо там у нас можна порівняти з впорядкованою квартирою, то у нас місто, як гуртожиток тимчасового проживання. Незатишний, незручний, небезпечний. Тому я хочу сказати наступне. У нас в місті склалася абсурдна ситуація: Запорізька атомна, як промисловий об'єкт за 30 років своєї роботи ще не добудована і не введена в експлуатацію повністю, як об'єкт. Бо не виконала титул будівництва соціальних об'єктів. А територіальна громада вже дала свою згоду на продовження 3-х об'єктів. Я прекрасно розумію, що керівництвом ЗАЕС та НАЕК «Енергоатом», а також представниками Міненерго ведеться велика робота, в тому числі з питань добудови міста. Я, як працівник атомної станції, це теж знаю. Я прекрасно розумію, що вся робота зводиться нанівець недалекоглядною та

упередженою позицією до атомної енергетики Національної комісії з регулювання енергетики. Як приклад, ми все бачили, як недавно вирішувалося питання про підвищення тарифу у зв'язку з серйозною ситуацією щодо забезпечення гідною зарплатою працівників атомних станцій. Як НКРЕ відреагувала на це. Ми це все з вами бачимо. Тому, з урахуванням цієї ситуації, я пропоную конкретні пропозиції. От якраз з урахуванням того, що у нас є продовження ресурсу енергоблоків і цю статтю витрат НКРЕ не може урізати, тому що це під контролем міжнародних органів, це безпека, тобто вони не можуть на це зазіхнути. Тому у мене, як у депутата міської ради, є реальна пропозиція, на цьому нашому зібранні записати пункт, що до кожного продовження ресурсу повинен бути прив'язаний об'єкт фінансування добудови нашого міста. Потрібно виконати рішення Кабінету Міністрів України. У нас є соціальна, середньострокова інвестиційна програма ДП «НАЕК «Енергоатом» на 2016-2020 роки. Все це там є. Просто нам державний орган, який обирають, вибачте, невідомо кого, фактично поставив на коліна всю атомну енергетику. Ми повинні бути хитрішими. Якщо ми прив'яжемо один об'єкт, в даному випадку я кажу про добудову міського відділу міліції або як в народі кажуть палац правосуддя. Ми повинні прийняти це рішення і тоді у Міністерства енергетики, і у НАЕК «Енергоатом», і у Запорізької АЕС з'явиться додатковий козир. Тому що це прийнято, і це як одна з вимог продовження ресурсу. Вона повинна тоді бути включена в цю статтю. Я, як депутат, шукаю можливість, от емоційно говорив попередній оратор, і Володимир Костянтинович, ми торкаємось цієї теми, бо це тема нашого міста. Тому я пропоную, щоб ми це питання розглянули і прийняли. Це наше життя. Ми повинні робити наше місто упорядкованим. Я розумію, є проблеми і у міської влади, ми це будемо вирішувати і робити. Але треба допомагати і керівництву атомної станції, і НАЕК «Енергоатом» з нашого боку. Все таки це сила - громадська думка. І, якщо це буде прийнято, якимось чином це зрушиться з мертвої точки. Дякую за увагу!

Рожило Я.О.: Дякую Анатолію.

Анохін А.А.: Питання експлуатації - це взагалі не питання обговорення, це питання життя міста. Але така ситуація виникла, що нас ставлять перед вибором, люди, які не знають міста, не знають атомну енергетику, але при цьому щось вирішують. Тому треба застосувати військову хитрість і прийняти на громадських слуханнях, що цей перший об'єкт ми прив'яжемо до 4 блоку. І тоді фінанси повинні в цю статтю бути внесені, тобто стаття на продовження енергоблоків, тоді повинна бути на ці ж 40 мільйонів наприклад, які необхідні для добудови цього об'єкта, тобто місто їх отримає. Ніхто не заперечує, що потрібно продовжувати, це наше життя, тут атомники. Це питання ми винесемо на сесію міської ради і будемо там розглядати, тому що це виконання постанови Кабміну. Я не щось там захмарне кажу. Дякую.

Рожило Я.О.: Нажаль це мені здається трошки фантастично, рішенням громадських слухань прийняти щось. Тому що... Ну в протокол це можна записати. Дякую. Я просто хочу повернутися щодо виплат Енергоатома в Всесвітню асоціацію операторів

атомних електростанцій. Скажімо так, в НКРЕ воювали. Так вони, спочатку, в попередньому рішенні, навіть на продовження експлуатації скорочували статті. Я хотів надати слово Юрію Олександровичу. Він хотів прокоментувати пару слів.

Недашковський Ю.О.: Дякую. Оскільки вже всі виступаючі сказали своє бачення. Наскільки я розумію, що загалом те що прозвучало це звичайно підтримка продовження експлуатації 4 енергоблока. Але є цілий ряд питань, які дійсно хвилюють і ці питання не висмоктані з пальця, вони об'єктивно існують. Ця проблематика міст, вона до сих пір зберігається. Я хочу сказати, такий короткий коментар відносно мети слухань: все таки мета слухань вона полягає в тому, що не прийняти рішення, ви правильно сказали. Рішення приймають Держатомрегулювання на підставі державної експертизи та виконання всіх цих заходів, які передбачені ядерним законодавством. Але мета слухань полягає в тому, щоб дати можливість кожному громадянину, якого цікавлять ці питання задати свої питання та отримати відповідь, незалежно від того, чи є він прихильник атомної енергетики, чи він противник атомної енергетики. Ми даємо майданчик, для того щоб усі ці питання були задані, а ми зобов'язані дати відповідь. Тепер те, що стосується добудови міста. Ви всі правильно говорите, і повірте мені для мене те так само болісно, тому що я якраз та людина, яка оцю саму 282 постанову уряду я до сих пір пам'ятаю її номер тому що я її проштовхував ще в 2001-2002 роках. Та вона до сих пір справді не виконана. Не виконана до кінця з незалежних від Енергоатома причин. Ви вірно сказали, що об'єкти промислового призначення, які були в цій постанові, вони потихеньку вводяться. От нещодавно ми вводили азотно-кисневу станцію, ще якісь об'єкти які стосувалися промислового призначення. Те, що стосується будинку міліції, який зараз дійсно перетворився, як кажуть «в дорозі і песик міг підрости» за цей час уже став палацом правосуддя, він виходить за ці проектні межі, за ці кошти, які були передбачені в 282 постанові. Та багато ще інших об'єктів по місту, які дійсно зависли: це дитячий садок, об'єкти соціального призначення, по яким просто немає фінансування. Хочу сказати, що в рамках ні сьогоднішніх слухань, ні в рамках чинної моделі ринку і нинішнього законодавства, ми ніякими рішеннями громадських слухань цю ситуацію ні поміняємо. Ми повинні шукати інші шляхи. Що стосується палацу правосуддя, ми зараз відпрацьовуємо спільно з міською радою, з головою, він тут якраз присутній, приєднався до нас. Ми відпрацьовуємо механізм передачі на баланс цього об'єкту з Міністерства енергетики на Міністерство оборони з тим, щоби в подальшому, МВС, перепрошую, з тим, щоби в подальшому була можливість його добудови. Що стосується інших об'єктів, нам потрібно нормально увійти в нову модель енергоринку, коли НКРЕ нам не буде затверджувати тарифи. Ми будемо працювати самі на конкурентному ринку і тоді ми можемо разом з територіальною громадою визначати ті об'єкти, які Енергоатом, як соціальний партнер буде спільно на тих чи інших законодавчо визначених засадах добудовувати. Але це не значить, що нам потрібно втрачати час і ждати першої половини вірніше другої половини наступного року. Я вважаю, що дуже слушна пропозиція і треба сідати обом

сторонам, я підтримую те, що ви сказали, та починати напрацьовувати ці речі. Оскільки фінансувати можна тільки ті проекти, по яким вже розроблена проектно-кошторисна документація і вона пройшла затвердження установленими державними інвестиційними процедурами порядку. Те, що стосується заробітної плати. Надзвичайно болюча проблема для нас. НКРЕКП знущальницьки добавила таки нам там в тарифі аж 194 мільйона при нашої потребі 2,5 мільярда. Мені навіть важко вираховувати, який це відсоток, воно там мікроскопічне і розчиняється серед наших загальних потреб. Тим не менше, це не значить що ми зупиняємося на цьому шляху. Я вам розкажу, який шлях в законодавчому колі ми бачимо, але хотів би зразу зазначити, що новим законом про національну комісію встановлена її абсолютна незалежність від будь-яких органів влади від будь якого втручання влади в їх діяльність. І за це втручання взагалі передбачена кримінальна відповідальність. І мені би дуже не хотілось, щоб ми тут щось записали в рішення громадських слухань, а потім би за це несли відповідальність, як втручання в діяльність комісії. Повірте, що дуже серйозні законом встановлені механізми для захисту комісії від прийняття непрофесійних рішень. Інша справа, що вона до сих пір їх таки приймає. Но це інша ситуація. Ми не сидимо склавши руки, ми ініціювали скликання спільно з депутатським корпусом і з комітету по паливно-енергетичному комплексу, по ядерній політиці та ядерній безпеці. Два місяця назад проводилися комітетські слухання, присвячені проблематиці атомної енергетики, де проблеми тарифоутворення, в тому числі заробітної плати і плинності нашого персоналу ми порушили. Тим рішенням було прийнято провести крім рекомендацій, які там дані і в тому числі і про включення відповідних затрат до тарифу, в тому числі і підняття рівня заробітної плати до рівня який відповідає вимогам статті 11 Віденської конвенції з ядерної безпеки, міжнародному рівні, щоб у нас не було плинності персоналу на об'єкти в інших країнах, які зараз достатньо інтенсивно розбудовуються, у тому числі Білорусь ми знаємо, інші проекти які веде «Росатом» та зараз відкриті кордони з Європейським союзом і дуже багато наших фахівців середнього рівня, але це дуже специфічні спеціальності, особливо робочі спеціальності, які масово звільняються і їдуть туди. І нам це питання треба вирішувати. На виконання рішень тих комітетських слухань, були в минулу п'ятницю і я думаю ви відслідковували цю подію. Були спеціальні комітетські слухання присвячені вже тепер діяльності нового складу комісії. Повірте, що висновки і ті рішення, які будуть записані, то що стосується тарифу Енергоатома і заробітної плати - вони будуть жорсткі. Але це не значить, що знову ж таки ми будемо чекати поки комісія схаменеться і буде переглядати тариф. Нічого подібного. Ми будемо відшукувати інші джерела для того щоб виконати ті темпи зростання заробітної плати, які передбачені нашим колективним договором. Ну і нарешті шановні колеги у нас є невирішене питання, яке тут так частково воно порушувалося, тільки чомусь було замовчано до кінця. Ми ж насправді з тих коштів, які ми перераховуємо, а це 1% на соціальну компенсацію соціально-екологічного ризику населенню, нажаль приблизно тільки половина доходить до територіальних громад. Знову ж таки хотів би сказати, що це питання ми порушили і зафіксували його у

комітетських слуханнях, які були проведені 2 місяці тому і хотів би звернути увагу на те, що уже розроблений зараз проект державного бюджету на 2019 рік. І ось як раз задача територіальних громад, депутатський корпус, будь ласка відслідкуйте. Тому що не я не знаю чи знаєте ви, а Енергоатом відловив там у цьому проекті державного бюджету про те що є така імовірність, що ви з наступного року взагалі нічого не получите з тих коштів. Ми свої зауваження і пропозиції написали до комітету паливно-енергетичного комплексу Верховної ради України. Будь ласка підтримуйте нас тому що ми зацікавлені, щоб всі кошти які Енергоатом перераховує, а він їх перераховує до копійки і не має жодної заборгованості щоб всі надходили за своїм призначенням до територіальних громад. Я говорив два місяці назад те, що Енергоатом перерахувавши більше 2 мільярдів гривень, якщо бути точним то там 2 мільярди 60 мільйонів і це було на той момент, а територіальні громади отримали менше половини, 1 мільярд 130 мільйонів взагалі не отримали. І наше спільне завдання, шановні колеги, не упустити цей момент. Тому якщо ми говоримо що щось повинна робити Компанія «Енергоатом» і атомна електростанція, то давайте ми будемо симетричні в цьому плані. Я б хотів би щоб точно так же, щоб міська громада Енергодара включилася в цей процес і не допустила того, щоби ми зібравшись на наступний рік ще з такого ж приводу чи через рік, щоб ми не сказали що ми 2019 рік взагалі пройшли без жодного коштів фінансування. Повірте мені, що Енергоатом свою частину відповідальності відслідковує дуже чітко. Тому що ми ці кошти перерахуємо а не факт, що ви їх отримаєте. Тому нам треба спільно взятися за бюджет 2019 року. Дякую.

Рожило Я.О.: Така нова інформація скажімо надійшла від секретаріату. Виявляється у нас ще надходили люди. 232 чоловіка у нас зареєстровано. І ще 2 чоловіка записалися на виступи. Це хочу надати слово - Музика Павло Олексійович, це міський голова Енергодару.

Музика П.О.: Добрий день шановні учасники слухань. Перш за все хотів би приєднатись до привітань нашому ювілярові - Володимире Костянтинівичу Бронніков. Це людина, яка внесла величезний внесок у розвиток і стабільність Запорізької атомної електростанції, Компанії НАЕК «Енергоатом». Людина яка будучи депутатом двох скликань Верховної Ради докладав усіх зусиль, для того щоб питання 30-ти км зони запрацювали. І те що зараз жителі цього регіону платять за електроенергію 70% - це і результати роботи Володимира Костянтинівича. Тому хочу привітати його з ювілеєм. Побажати найголовніше здоров'я, стабільності. Від міста і від міської ради депутатів прийміть подарунок - наручний годинник і звіряйте свій час з життєдіяльністю міста. Що стосується продовження, чи не продовження експлуатації блоків атомної електростанції. По-перше, тут вже звучало від багатьох - це питання перш за все життєдіяльності міста Енергодара. На даному етапі, в майбутньому - це дозволить місту жити, це дозволить мати робочі місця. Тому звичайно ж продовження блоків необхідне. Що стосується ситуації і проблем. Вони не тільки в Компанії НАЕК, вони є зараз у нас всюди. І не думаю, що президент

Компанії був би категорично проти або якось би відмовлявся інвестувати в місто, якби тарифи відповідали тим витратам, які несе Компанія. Я вчора був в НАЕК «Енергоатом» на нараді, на якій обговорювалися і інвестиційні проекти. І коли ти чуєш цифри про те, що необхідно для заробітної плати 11 мільярдів, а є 7 і що для цього необхідно. Ви самі розумієте, що далі? Залучати кредити або приймати якісь непопулярні рішення. Тобто у Компанії реально проблеми. І в цьому звичайно і безумовно винні не вони. Це та тарифна політика, та незрозуміла робота, яка зараз відбувається навколо багатьох галузей нашої країни і в тому числі Компанії НАЕК «Енергоатом». Обговорювалися і звичайно ж питання добудови та інвестиційних програм. На 2019 рік у Компанії обговорювалося і вчора приймалася добудова того ж дитячого садка, який у нас «завис». І звичайно ж обговорювався будинок правосуддя. Це щоб ви розуміли це питання не тільки сьогоднішнього дня. Воно на контролі і у губернатора області і обласна поліція зверталася до Компанії і за підтримки народного депутата. Тобто це питання настільки серйозно стоїть і обговорюється, і якщо ми знайдемо механізми спільно. Ми реально вже розуміємо, що той проект, який зараз не відповідає ні фінансово - це проблема не тільки Компанії НАЕК, це проблема і міста, це проблема і поліції та Міністерства силових структур. І у них є зацікавленість у Міністерств і у нас є зацікавленість в Компанії НАЕК щоб це питання зрушити з мертвої точки. Тому ми над цим дійсно працюємо. Якщо Компанії буде необхідна якась підтримка на будь-яких рівнях, то міська рада, депутати, ми завжди готові допомогти. І я абсолютно впевнений, що завдяки стабільній роботі всього персоналу, його професіоналізму - подальша експлуатація блоків буде також надійна і безаварійна. Це дозволить нашому місту проводити або реалізовувати проекти націлені на майбутнє. Те, що тут звучить, що виділяються міською радою гроші, треба чи не треба. По-перше, хочу сказати, що треба, по одній простій причині. Якщо ми споживаємо, то ми зобов'язані за це платити. А інша справа - це не політичні питання, а ситуація проста і банальна - невідповідність тарифів, яка не дозволяє зараз покривати ті плати і ті суми які ми винні Компаніям НАЕК, ДТЕК. Тому і змушене місто зараз за всіх мешканців за ці останні роки перекривати ту невідповідність тарифів. В цьому основна причина. Все в цьому світі, що ти отримуєш, ти маєш оплачувати. Дякую.

Девочкін О.: Шановні, хто тут зібрався. Насправді, я від імені всіх мешканців міста Енергодар хотів би подякувати адміністрації атомної станції і всім людям, які працюють, не тільки адміністрації а й простим робітникам, з якими ми кожен день плече в плече спілкуємося і живемо, подякувати за те, що ви забезпечуєте нас безпекою проживання в цьому гарному, красивому і впорядкованому місті. Сказати вам, щире спасибі за те, що ми спимо спокійно вночі. Спасибі вам величезне від всіх мешканців міста Енергодар. Це перше. Друге. Я вже не буду піднімати ті питання, які обговорювалися - грошові, бюджетні, недобудови, що десь там дороги тощо. Насправді про це вже сказали і панове депутати, і Павло Олексійович. Але хочу попросити у вас від чистого серця і від усіх мешканців міста, щоб дирекція і

адміністрація атомної станції вона чула не тільки своїх працівників, а саме жителів міста. Тому що ми одна єдина родина. Насправді не треба розділяти працівників атомної станції, працівників теплової станції та звичайно тих людей, які ходять поруч з вами. Давайте разом об'єднуватися в тих проблемах, які виникають у нас в місті і вирішувати цю проблематику. Тому що на даний момент проблем насправді дуже багато. І я закликаю і від «Громадського контролю» і від усіх жителів, щоб ви брали участь в житті міста і були ініціаторами таких же громадських слухань в тих же проблемах. Я знаю, що у вас дуже великий юридичний ресурс і фахівців в свою чергу. Сьогодні я слухав, як виступав представник союзу молоді. Хлопці, приєднуйтеся, будь ласка, до тих проблем, які у нас в місті і давайте вирішувати їх разом. Тому що тільки разом ми зможемо їх вирішити і реалізувати ті плани, які задумані, і вами і мешканцями міста, щоб жити дійсно в облаштованому, красивому, процвітаючому і зростаючому місті. До чого і ви прагнете. Усе. Дякую.

Рожило Я.О.: Дякую пане Олександр.

Маслюков О.В.: Маслюков Олександр Вікторович, генеральний директор ВП «Атоменергомаш». Відразу хочу сказати, що я і мій колектив підтримуємо продовження, тому що це робота для нашого підприємства. Дякую за цю можливість. Я дякую Компанії НАЕК «Енергоатом» і Запорізькій АЕС, яка є основним нашим замовником. Від себе хотів би сказати, що будучи в черговій відпустці в Карпатах я зустрівся при доставці сім'ї на місце відпочинку я зустрівся і просив допомоги у місцевих жителів. І на питання звідки я, ми сказали - з Енергодара. Вони сказали, так це ті люди, які дають нам енергію, світло. А ви що знаєте атомну електростанцію Запорізьку? Ні, просто в назві все видно і все чути. Так ось, продовження блоків, рух по цьому стратегічному плану, це як раз дасть можливість Енергодару залишатися столицею і дарувати енергію. Дякую.

Рожило Я.О.: Дякую. Хоче взяти слово Шавлаков Олександр Володимирович, віце-президент «Енергоатому».

Шавлаков О.В.: У мене питання до Девочкина так, я правильно прізвище назвав? Так ось, мене якось різонула ваша оцінка відношення адміністрації станції, адміністрації Компанії до мешканців міста. Якось там ми ділимо їх на своїх, чужих. Ось наскільки я знаю, і мені Олександр Анатолійович каже, що при вирішенні питання освітлення в першому і другому мікрорайонах, станція надавала посильну допомогу. А в чому ви відчуваєте ось цю різницю? Що ми повинні поправити, щоб було однаково щоб не було такого враження в місті, що ми по-різному ставимося? І в чому проявляється ось це різне ставлення з вашої точки зору?

Девочкин О.: Дивіться у нас на даний момент є проблема з тією ж керуючою компанією, яка зайшла до нашого міста посереднім шляхом. Нам не вистачає на даний момент, я буду чесний і відвертий, юридичної підтримки в цьому питанні. Тому що там дуже важко йде справа. Велика маса жителів міста вже згуртувалася

воедино для того щоб вирішити це питання. Ми хочемо, щоб в нашому місті, ті компанії навіть які заходили, вони заходили на законній підставі. Щоб це було нормальне рішення виконкому, нормальний конкурс. Рішення виконкому і як наслідок - договір. На даний момент у нас там каламбур цілий. Ми це все зафіксували на відео. Все це видно, ясно. Але і половина мешканців вже говорить, що якщо цей договір дійсно незаконний і це компанія, яка зайшла ми вважаємо що незаконним шляхом, ми платити не будемо. І ось реально, в місті дуже багато людей, які платити цій компанії не хочуть. Тому що вона просто зайшла до нас у такий ось спосіб. На даний момент, мало того, ті послуги, які вона надає, вони насправді не відповідають нашим вимогам, вимогам наших жителів і ваших же працівників. Ось в такому ось форматі. Вся проблематика міста вона завжди проявляється і її видно в ЗМІ та інтернет ресурсах. І ми хочемо, щоб ви, скажімо так, в якійсь мірі долучалися до цього і вирішували разом з нами ці питання і проблеми, коли вони виникають, а взаємодія, я ж кажу, банальні «круглі столи», ось такі ось громадські слухання разом з усіма мешканцями, а не тільки працівниками атомної станції. Розумієте ми хочемо, як жителі разом живемо, разом спілкуватися і разом їх вирішувати. Ось в такому форматі.

Шавлаков О.В.: Я от не відчуваю різного підходу до мешканців міста і працівників атомної станції та теплової станції.

Девочкін О.: Ну ми відчуваємо. Я от наприклад не працівник ні атомної, ні теплової станції, я відчуваю, як ви дуже трепетно ставитеся до своїх працівників. Це дуже добре. Але ми теж як би мешканці цього міста. Так як ваше підприємство є містоутворюючим, то ми 100% теж хотіли б такого захисту. Я наприклад, свою думку скажу. Я за продовження терміну експлуатації четвертого енергоблоку. 100%, тому що я розумію що це і робочі місця і упорядковані успішні сім'ї. Але якщо у нас в місті не буде благоустрою і порядку, то тенденція така: що на даний момент, ви самі розумієте, що кожен місяць в районі 30 працівників тієї ж атомної станції - їдуть до Польщі працювати. Тобто ми це все прекрасно бачимо. Давайте не закривати просто на це очі. А чому люди їдуть? Тому що у нас трохи в місті бардак напевно. І тому, дійсно вони шукають кращі місця, де їм краще платять і краще їм живеться і сім'ї туди свої забирають. Давайте разом ці проблеми вирішувати. Я наприклад, не хочу нікуди їхати. Я думаю і ви так само. Я знаю як би і адміністрацію атомної станції. І давайте їх разом вирішувати для того, щоб люди не їхали, а приїжджали до нас. Вони підтягувалися, тому що тут буде благословенна земля, на якій можна буде жити, працювати і рости своїх дітей.

Рожило Я.О.: Дякую, пане Олександр.

Плачков Г.І.: Нам треба з Юрієм Олександровичем це не є дуже гарно, що ми повинні вас залишити. Бо в нас дуже короткий час залишився нам на обговорення. Зі свого боку, нас як державну інспекцію дуже хвилює питання тарифоутворення

Енергоатому, тому що по-перше і державна інспекція приймає рішення про анулювання ліцензій співробітникам станції. Повірте мені, останнім часом я їх бачу дуже багато. Другий момент нас дійсно теж хвилює питання як технічного регулятора, ми не є фінансовим регулятором, а є технічним регулятором. Нас хвилює питання і фінансування «Енергоатома» тому що «Енергоатом» повинен бути забезпечений фінансово, так як несе відповідальність як ліцензіат не тільки як всі говорять перед містом Енергодар, і країни Україна. А повірте мені ми несемо ще міжнародну відповідальність і перед нашими сусідами, які і Європейський союз і іншими країнами. Тому, ми також зі свого боку після повернення до Києва, напишемо офіційний лист за результатами комітетських слухань, що нас теж хвилює питання, як продовження терміну служби експлуатації, так і підвищення безпеки. Для нас як Державної інспекції та Компанії «Енергоатом» питання безпеки - це наша філософія. Ми з безпекою засинаємо і з безпекою прокидаємося, як би це банально не звучало. Спасибі велике за невелику ремарку.

Рожило Я.О.: Дякую Григорію Івановичу. Чи є ще питання в залі? Так будь ласка.

Баляба Т.Т.: Мене звуть Баляба Тетяна Тимофіївна, я член виконкому міської ради міста Енергодар. Я як учасник громадських слухань говорю своє за продовження терміну експлуатації четвертого енергоблоку. І мені б хотілося поставити запитання Юрію Олександровичу. Ось є така цифра 10 мільйонів доларів, які виділяються з екофонду на ремонт 7 км доріг міста Енергодар. Як ви думаєте тут є корупційна складова? Тому що це просто не вкладається в голову. Це гроші, які заробили в основному працівники атомної станції і передали в наш бюджет. І ще маса грошей, які є в нашому бюджеті - майже 1 мільярд гривень, які не використовуються так як потрібно мешканцями міста. Ми про це говоримо щодня і щогодини - активісти і громадськість, жителі нашого міста. Ми готові кричати, виходити на мітинги, на протести. Коли у нас в липні був збір підписів за відставку міського голови, то я вам чесно хочу сказати - працівники атомної до нас підходили і говорили: «Ми вас підтримуємо, але нам не можна втручатися в політику». Ми їм говорили - це не політика, а це ваша громадянська позиція. Працівники Южноукраїнська, атомники, вони, завдяки їм - змінився склад керівництва міста. Ми б теж дуже хотіли, щоб атомна підтримала мешканців міста. Щоб припинилося це свавілля з крадіжкою грошей, свавілля з корупцією в місті. Тому ми просимо вас подбати про працівників атомної станції тим, щоб якимось чином донести до компетентних органів. Надіслати сюди якусь комісію, якусь ревізію, що завгодно, тому що ми б'ємося у всі вікна і в усі двері, всюди куди можна. Ми подали вже в суд на те що незаконно керуюча компанія зайшла в місто. Тому що незаконно мер і його заступник сфальсифікувавши документи підписали і завели її сюди. Ми подали заяву в поліцію, в СБУ. На сьогоднішній день йде розслідування. Тому ще раз кажу. Ми звертаємося до вас з цим же питанням. Велике спасибі.

Недашковський Ю.О.: Ну я, перш за все, хотів би подякувати Вам за таку небайдужу і дуже активну громадянську позицію. Це звичайно ж вітається. Тепер те, що стосується... Ви задали мені питання - чи є це корупцією, чи ні... Ну давайте виходити із законодавчих засад. Законом про запобігання корупції визначено, що це таке. Це отримання неправомірної вигоди, використовуючи там власні можливості службового положення, свою... на свою користь, на користь третіх осіб, чи створення умов, при яких можливе отримання цієї неправомірної вигоди. Мені важко із Вашої інформації зробити висновок, про те, чи є в 10 млн доларів, які, як Ви сказали використовуються з екологічних платежів, що надходять сюди до громади, до, я так розумію, до міськвиконкому, і використовуються в подальшому на благоустрій міста, там, зокрема, Ви назвали дороги. Значить, що стосується, це питання взагалі ну громадського контролю, і питання контролю з боку депутатського корпусу, якщо Ви бачите, що в цьому є корупційні правопорушення ви в праві, і як фізична особа, як людина і як колектив, який, ініціативна група, яка там очолює... Ви в праві подати до відповідних органів, зокрема, там подати до антикорупційного бюро, по нинішньому законодавству і по кримінально-процесуальному кодексу будь-яка заява, вона має бути зареєстрована, тобто має бути порушена справа, зареєстрована. Про що Вас повідомлено, якщо відмовляють в реєстрації, ви в праві звернутися до суду і суди приймають однозначні рішення про реєстрацію такої справи. І тільки в судовому порядку можна встановити чи є там склад злочину, чи немає складу злочину. Визнати людину винною там, чи коло осіб визнати винними, чи не винними. Тому повірте, що ми не можемо зараз громадськими слуханнями підняти роботу взагалі всієї правоохоронної системи. Якщо потрібна якась допомога з боку працівників «Енергоатому», тут просили ось про юридичну допомогу, так ми завжди до цього відкриті, але для цього потрібно дуже професійно вивчити ті документи, чи ті факти, які Вам відомі. І знову ж таки, не на власному рівні розбиратись. А якщо Ви вважаєте, що є склад злочину, чи Вам вбачається таке - значить передавати ці матеріали до правоохоронних органів. Тепер те, що стосується прикладу, який ви навели з Южноукраїнськом. Там визначилася територіальна громада. І тут теж є територіальна громада. Тут є теж представники. Ми не можемо з боку «Енергоатома» втручатися якимось там адміністративним ресурсом і вирішувати питання міської, місцевого самоврядування. Є місцеве самоврядування - це ваші, так би мовити, повноваження, і жителі атомної електростанції, і працівники атомної електростанції у міській раді, вони теж повинні висловити свою позицію, виходячи з тої інформації, яка їм відома. Є контроль. Є система контролю. Тому мені зараз важко на громадських слуханнях зразу стати там чи на вашу сторону, чи на будь-яку іншу. Єдине, що я можу сказати, що якщо Вас ці питання турбують, то треба дійсно, чи в межах чинного законодавства, тих процедур, які ним визначені, діяти. І, звичайно, не зупинятися. А там уже в подальшому буде видно, хто був прав, хто не прав. І чи є там дійсно якість правопорушення. В будь-якому випадку, дякую за Вашу позицію.

Рожило Я.О.: Дякую, Юрію Олександровичу...

Білицький В.І.: Я хотів би зачитати два абзаци маленьких із листа Мінпаливенерго, а потім пояснити ситуацію. У травні-червні 2018 року у ВП ЮУАЕС (тобто Южно-Української) та ВП ЗАЕС ремонтний персонал ВП «Атомремонтсервіс» виконував роботу з обстеження паливних збірок виробництва компанії Westinghouse за допомогою стенда інспекції та ремонту – СІРП. Відповідно до запланованого обсягу контролю ядерного палива. СІРП виготовлений для ДП «НАЕК «Енергоатом» в єдиному екземплярі, тому потребує перевезення між проммайданчиками ВП АЕС. Місцем постійного розташування СІРП є спеціальне приміщення на виробничій базі міста Славутич. Знаєте мабуть, працівники атомної станції. Після закінчення інспекції палива на Южно-Українській обладнання СІРП було дезактивоване до допустимих рівнів, упаковане в спеціальний контейнер та спеціальним автотранспортом 5 червня цього року транспортовано до ВП ЗАЕС для проведення контролю паливних збірок на енергоблоці №5. Лист підписала пані Кульчицька, заступник директора департаменту. Мабуть знайомі з цією особою, з пані Кульчицькою. Я до чого це зачитав? Коли громадськість побачила цей транспорт, який рухався в сторону Запорізької АЕС і поставили питання перед управлінням інформації пана Шимчева, що ж це таке було, чому воно їхало до нас і чому там було написано «Енергоатом», «радіоактивно»? тобто ну от такі, воно якось не зовсім звично. То нам навідріз сказали, ніякого автотранспорту на Запорізьку АЕС не приходило. Тобто тупо не приходило і все. Коли ми знову звернулись, знову не приходило. Тобто я хотів би, враховуючи попередні заслуги управління інформації, кероване паном Шимчевим, і оцей факт, з проханням, з пропозицією звернутись до «НАЕК «Енергоатом» підвищити статус цього управління до рівня цеху і суголосно цеху дезактивації, назвати його цехом дезінформації. А лист, я копію передаю вам для ознайомлення. Будь ласка.

Рожило Я.О.: Дякую.

Недашковський Ю.О.: Стенд інспекції і ремонту палива. Це унікальний стенд! Я повинен сказати, що у наших російських колег, наприклад в «Росатомі» немає такого. І ми пишаємось цим стендом і ми можемо не тільки зробити інспекцію палива, але і відремонтувати його, що ми також зробили от нещодавно на Южно-Українській атомній електростанції. Якщо на Ваші запити не було надано якоїсь інформації, давайте я перевірю цю ситуацію і ми розберемося в ній. Дякую.

Рожило Я.О.: Я думаю, що відповідь буде оприлюднена разом з протоколом громадських слухань. Ще є запитання? Якщо більше немає в залі запитань... так, будь ласка...

Білицький В.І.: В мене ще декілька запитань, якщо ви дозволите... значить, одне з них. Наскільки сьогоdnішня законодавча база сприяє наповненню фонду для зняття з експлуатації енергоблоків? Рано чи пізно їх прийдеться знімати. Так чи інакше. З урахуванням рекомендацій МАГАТЕ і міжнародного досвіду, відомо, що на зняття з

експлуатації одного енергоблоку потрібно десь в районі 1,5 млрд євро. Тобто доволі серйозна сума. Так от я хотів би знати, як функціонує на сьогодні цей фонд, скільки там все таки копійок уже накупало і щось робиться, для того, щоб воно накопичувалось, а не просто проїдалося нашим урядом?

Рожило Я.О.: Питання зрозуміле, я думаю, що Юрій Олександрович прокоментує.

Недашковський Ю.О.: Так, я Вам відверто відповім, що не працює нормальним чином цей фонд. І у нас працювали також і зарубіжні експерти з цього приводу і висновки їх точно такі ж, як і в Компанії «Енергоатом», що цей фонд повинен бути законодавчо вдосконалений з двох напрямів: перше, це розміри відрахувань і «Енергоатом» забезпечує 100-відсоткові відрахування, ті, які для нього встановлені, та нажалі вони не відповідають потребам. А саме головне, це захист від інфляції. Тому що коштів то перераховано достатньо багато - 3 там 3,6 млрд гривень уже навіть більше станом на сьогоднішній момент. Але це перерахувати - ну що це таке? - там 100 млн євро. Ви правильно назвали цифру десь 1,5 млрд треба. Ну що за 100 млн євро ми один навіть не покрасимо там до кінця цей один блок. Не те що там би зняти його з експлуатації. Ми ці питання знову ж таки зафіксували у рішенні комітетських слухань, якими рекомендовано і дано доручення Міністерству енергетики і Міністерству фінансів врегулювати ці питання. З тим, щоби... Механізм дуже простий - «Енергоатом» його запропонував. Це мати можливість для «Енергоатома» викуповувати на ці суми коштів, які ми перераховуємо до державного бюджету, треба тільки збільшити їх розмір - щорічних перерахувань. Щоб ми мали змогу викуповувати облігації внутрішньодержавної позики і далі розміщувати їх. Вони на сьогодні достатньо ліквідні і захищають ці кошти від інфляції. Ну продовження терміну служби якраз дає нам ще цей час накопичити достатні кошти з тим, щоб рано чи пізно треба ж буде знімати блоки з експлуатації, щоб ми могли приступити готовими до цього питання. Дякую.

Рожило Я.О.: Дякую. У вас ще багато запитань?

Білицький В.І.: Кому не терпиться це з працівників АЕС. Вони вже відсиділи, їм вже «галочку» поставили, що вони тут були, то будь ласка, їх відпустіть, а ми продовжимо роботу.

Рожило Я.О.: Давайте питання задавайте.

Білицький В.І.: Як на сьогодні виглядає питання щодо страхування ядерної безпеки... ядерно небезпечних об'єктів після можливо - не дай Боже! - для можливої компенсації моральних і матеріальних збитків мешканцям навколишніх територій на випадок - не дай Боже чого? На зразок Ядерного пулу, я чув, або щось таке. Щось робиться, думається, чи взагалі нічого?

Недашковський Ю.О.: Все зроблено. От тут якраз все повністю відповідає законодавству і міжнародній практиці. Всі ризики перед третіми особами відповідно

до Віденської конвенції про страхування ризиків повністю застраховані в Україні і щорічно вони страхуються.

Рожило Я.О.: Якщо більше ... ну Вас багато запитань до Президента?

Білицький В.І.: Яке все ж таки обладнання планується для встановлення на блоках Хмельницької АЕС, враховуючи, що громадськість знає звідки ростуть ноги у чеської «Шкоди»?

Рожило Я.О.: Я перепрошую, а до продовження експлуатації четвертого енергоблоку яке відношення?

Недашковський Ю.О.: Ну ми ж домовилися, що це останнє запитання, тому я відповім на нього. Я відповім на нього дуже відверто. Значить, в розпорядженні Уряду про схвалення техніко-економічного обґрунтування добудови третього і четвертого енергоблоку там записано дуже чітко - з виключенням можливості застосування обладнання реакторних установок країни-агресора. Так, що це питання хай Вас уже більше не турбує. Дякую.

Рожило Я.О.: Ну давайте тоді питання, яке стосується... тільки безпосередньо стосується...

Білицький В.І.: Враховуючи ті слайди, які нам представив Олександр Анатолійович щодо виконання заходів КзПБ і постфукусімських, значить, із 75 заходів КзПБ виконано... чи не виконано 39 - більше половини, із постфукусімських 16-ти - не виконано - 10. Так от у мене, починаючи з Рівненської АЕС, потім Южно-Українська... я на всіх цих заходах був присутній, складається враження, чи не виконує ДІЯРУ от у всьому цьому «шоу» роль весільного генерала?

Плачков Г.І.: Давайте я відповім на це запитання, оскільки питання... Ні, не виконує! Ми свою роботу виконуємо в відповідності до чинного законодавства, норм та правил. І рішення приймається Держатомрегулювання на основі експертиз, які надані нашим технічним офісом, так званим, ТСО. І, повірте мені, Юрій Олександрович може підтвердити, що Державна інспекція ядерного регулювання відноситься до цього питання дуже принципово. До цих питань. Перенесення виконання всіх заходів, які пов'язані, як с постфукусімою, так і заходами, які пов'язані з підвищенням безпеки наших енергоблоків. Дякую.

Рожило Я.О.: Я хочу прокоментувати. Це питання неодноразово на Громадській раді при Держатомрегулювання піднімалось громадськими організаціями екологічного спрямування. І я думаю, що Ви можете знайти ці протоколи на сайті. Якщо більше ні в кого запитань немає, давайте перейдемо... давайте Ви його задасте все ж таки в письмову вигляді... по станції? По станції...

Білицький В.І.: Останнє... Так, по станції... Будучи присутнім на багатьох слуханнях - Южно-Українська, Запорізька АЕС, про що я неодноразово звертався до Юрія Олександровича - складається враження, що працівники атомної станції, які сидять дивляться вам у вічі, а може не дивляться, Юрію Олександровичу, або ж бояться вас, не ставлячи жодного запитання, або ж некомпетентні, що теж не є... я не знаю. Тобто я вже вчора пропонував Сергію Шимчеву - ну ви хоч роздайте питання своїм працівникам, хай вони його поставлять президії, керівництву. Але ж бачу, реакції не було ніяко, тобто тут конфлікт інтересів. В залі збирається не громадськість, а ваші підлеглі, які бояться вас, як вогню. І тому сидять, як мишки, вони не те що питань, вони дихати на вас бояться, розумієте? От це саме не приємно. Чи вам не прикро від всього цього?

Рожило Я.О.: А можна я прокоментую. Справа в тому, що громадські слухання проводяться Держатомрегулювання, а не «Енергоатомом». І питання задаються до Держатомрегулювання. І більше того, наскільки я знаю, на даний момент до Держатомрегулювання за весь час проведення громадських обговорень - не громадських слухань, які зараз проходять, а громадських обговорень - надійшло рівно одне запитання. От такий інтерес громадськості! Так що дякую вам за ваш інтерес і за ваші запитання.

Недашковський Ю.О.: А я хочу сказати, що я теж тут запрошена людина. Оскільки це дійсно, ми свій цикл слухань уже провели і можливість задавати запитання, причому проводили ми їх не, як ви кажете, не на території атомної станції, де багато представників дійсно там підлеглих моїх, а на територіях, якраз які входять до зони спостереження. І там була можливість задавати всім свої запитання. Ну а у мене до вас просто відповідаючи, на ваше зустрічне - а третього варіанту Ви не допускаєте? Ви сказали, що два - або некомпетентні, або дуже бояться. А може компетентні і не бояться? Просто вони все дуже добре знають, тому що вони компетентні!

Плачков Г.І.: Дякую громадськості за її активну участь в громадських слуханнях і на завершення хотів би зачитати зміст проекту рішення Державної інспекції ядерного регулювання України. За результатами розгляду заяви ДП «НАЕК «Енергоатом» від 04.08.2017 року №10811/06 «Про внесення змін до ліцензії серії ЕО №000196 на право здійснення діяльності на етапі життєвого циклу «експлуатація ядерної установки енергоблоку №4 Запорізької АЕС» внести зміни до ліцензії серії ЕО №000196 на право здійснення діяльності на етапі життєвого циклу «експлуатація ядерної установки енергоблоку №4 Запорізької АЕС» у зв'язку із забезпеченням безпечної довгострокової експлуатації енергоблоку №4 ЗАЕС після досягнення встановленого проектом строку служби. Дуже дякую всім за участь в громадських слуханнях.